

Onderwerp Voorbereidingskrediet Transformatie Museum aan de A
Telnr. 14 050 Bijlagen 1

Registratienummer 23128-2025

Classificatie ☒ Openbaar ☐ Geheim ☐ Vertrouwelijk (bij gebruik van persoonsgegevens)

Portefeuillehouder De Wrede/Van Niejenhuis

Langetermijn agenda (LTA) LTA ja: ☒ Maand 2 Jaar 2025
Raad LTA nee: ☐ Niet op LTA

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

- I. kennis te nemen van de stand van zaken transformatie Museum aan de A (MadA);
- II. de in de periode 2021-2024 door MadA gemaakte voorbereidingskosten vast te stellen op € 514.853,--;
- III. de nog te maken voorbereidingskosten voor het opstellen van een voorlopig ontwerp voor de rijksmonumenten en een schetsontwerp voor de nieuwbouw van het Museum aan de A te bepalen op €400.000,--;
- IV. hiertoe een voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen van € 914.853,--;
- V. de aan dit krediet verbonden kapitaallasten van € 38.424,-- te dekken uit de voor MadA gereserveerde middelen in de reserve Stedelijk InvesteringsFonds (SIF);
- VI. hiervoor de middelen vanuit de reserve SIF over te hevelen naar de bekleemde reserve kapitaallasten;
- VII. de gemeentebegroting 2025 op deelprogrammaniveau overeenkomstig te wijzigen.

Samenvatting

Er wordt al geruime tijd gesproken over de transformatie van het Noordelijk Scheepvaartmuseum naar Museum aan de A (MadA) dat de historie en de verhalen van Groningen en Groningers vertelt met een vernieuwde vaste presentatie en tijdelijke tentoonstellingen. Het vernieuwde museum heeft de potentie om jaarlijks 50.000 bezoekers te trekken en een historische ontmoetingsplek te worden voor onderzoek, educatie, lezingen en activiteiten. In 2016 reserveerde uw raad € 2 miljoen in het SIF voor deze ontwikkeling en in 2020 werd het 'Masterplan Museum aan de A' door uw raad vastgesteld, inclusief een bijdrage van € 0,825 miljoen voor de ontwikkeling van de 1^e fase. MadA heeft als opdrachtgever in de periode 2020- 2023 kosten gemaakt voor onderzoeken, het opstellen van het programma van eisen, een eerste schetsontwerp en leges. Het is niet de kernactiviteit van organisaties als MadA om dergelijke grote bouwprojecten te managen. Daarom is besloten dat de gemeente opdrachtgever wordt van de realisatie van de renovatie en nieuwbouw. Ook wordt de gemeente eigenaar van de panden en MadA, conform het voorbeeld van VRIJDAG, huurder. In lijn met de gemaakte afspraken worden de door MadA gemaakte plankosten aan hen vergoed uit de voor dit doel gereserveerde middelen in de reserve SIF. Inmiddels is, in opdracht van de gemeente, een geoptimaliseerd Ruimtelijk Functioneel Ontwerp (RFO) opgesteld. Op basis hiervan is een voorlopige raming van de stichtingskosten en de benodigde ophoging van de jaarlijkse gemeentelijke subsidie aan MadA gemaakt. In de financiële reservering opgenomen voor de SIA in de gemeentebegroting 2025 is rekening gehouden met een aanvullende bijdrage aan MadA om deze ontwikkeling en ook de exploitatie van MadA mogelijk te maken. Het RFO moet nu verder worden uitgewerkt tot een voorlopig ontwerp voor de monumenten, een schetsontwerp voor de nieuwbouw en een actuele raming van de stichtingskosten. Hiervoor wordt middels dit voorstel een voorbereidingskrediet aan uw raad gevraagd. De kosten hiervoor kunnen worden gedekt uit de reserve SIF. Rond de zomer komen we bij u terug met een voorstel voor een uitvoeringskrediet en een ophoging van de jaarlijkse gemeentelijke subsidie aan MadA.

Vervolg voorgesteld raadsbesluit

Aanleiding en doel

Inleiding

Er wordt al lange tijd gesproken over het realiseren van een historisch museum in de stad. In de bijlage vindt u een overzicht met ontwikkelingen en besluiten in relatie tot het museum en de gewenste transformatie naar een historisch museum. In 2016 heeft uw raad besloten om € 2 miljoen in het SIF te reserveren voor deze ontwikkeling en in 2017 is het Pakhuis aan de Schuitemakersstraat strategisch voor deze ontwikkeling door ons aangekocht. In 2020 is het 'Masterplan Museum aan de A' door uw raad vastgesteld en is € 0,825 miljoen aan MadA beschikbaar gesteld voor de verdere uitwerking en uitvoering van het Masterplan. Van dit budget is tot nu toe geen gebruik gemaakt, deze middelen zijn nog steeds beschikbaar in de reserve SIF. Inmiddels is het project onderdeel van de SIA en een aantal keren met uw raad besproken. In de gemeentelijke begroting is een financiële reservering opgenomen voor de dekking van de kostprijsdekkende huur en exploitatie van MadA. Deze zijn gebaseerd op de op dit moment indicatief geraamde stichtingskosten. Hiermee heeft u tot nu toe steeds het bredere belang van een historisch museum voor de stad onderkend.

De voorgestelde investering in MadA heeft een positief effect op verschillende thema's. Allereerst het museale aanbod. Het aantal musea in de stad is beperkt, zeker afgezet tegen vergelijkbare steden. Het vernieuwde museum levert een belangrijke bijdrage aan de kunst- en cultuursector van Groningen en de regio. Het museum zal de rijke geschiedenis van de stad en regio presenteren via een vaste tentoonstelling, wisselende exposities en diverse activiteiten. Daarnaast is de samenwerking met de musea in de regio versterkt, bijvoorbeeld met de regiobrede tentoonstelling 80 jaar vrijheid waar MadA de trekker van is. MadA zal ook nieuwsgierig maken naar andere musea in de regio, waardoor de toeristische aantrekkelijkheid van de provincie wordt vergroot. Met een verwacht bezoekersaantal van minimaal 50.000 per jaar heeft MadA de potentie om de derde publiekstrekker van Groningen te worden. Een groter en beter museaal aanbod heeft een positief effect op de aantrekkelijkheid van de stad voor bewoners, bezoeker en het vestigingsklimaat. Op educatief vlak werkt MadA samen met onderwijsinstellingen en andere culturele organisaties. Het museum verzorgt onder andere educatie, ontwikkelt de Onderwijscanon (uitvoering van de motie Geef geschiedenis de (regionale) ruimte uit 2021) en biedt leer-werkplaatsen voor MBO-studenten. Deze initiatieven dragen bij aan de versterking van het onderwijs en de binding van jongeren met de lokale geschiedenis en cultuur. Ook economisch gezien heeft MadA een positieve impact op de stad. Het bredere museumaanbod zal naar verwachting leiden tot langere verblijfsduren van bezoekers en hogere bestedingen in de lokale economie. Bovendien creëert het museum werkgelegenheid en organiseert het, samen met lokale ondernemers, evenementen zoals WinterWelVaart, die vele bezoekers naar de stad trekken. Dit heeft een positieve invloed op de lokale economie. Uit onderzoek van Atlas Research blijkt dat bezoeker aan musea circa € 60,- uitgeven in en buiten het museum. MadA draagt ook bij aan de sociale cohesie in Groningen. Door de geschiedenis vanuit verschillende perspectieven te belichten en ruimte te bieden voor debat en participatie, wil het museum diverse groepen betrekken bij het cultureel erfgoed. Tot slot zal de renovatie en verduurzaming van de historische panden bijdragen aan het behoud van waardevol erfgoed. Twee 14e-eeuwse rijksmonumenten worden gerestaureerd en toegankelijk gemaakt voor een breed publiek, waardoor deze belangrijke historische gebouwen behouden blijven voor toekomstige generaties.

Intensivering samenwerking en herijking opdrachtgeverschap

Tot 2024 was MadA opdrachtgever van het project en heeft hiervoor in de periode 2020-2023 € 398,725,- aan voorbereidingskosten gemaakt voor onderzoek, een programma van eisen en een eerste schetsontwerp. Daarnaast heeft MadA kosten voor leges gemaakt voor een omgevingsvergunning van €116.128,-. Deze is nodig om in aanmerking te kunnen komen voor de provinciale subsidie voor erfgoed in een gebiedsgerichte aanpak van € 1,5 miljoen. Met raadsbesluit 71933-2020 heeft uw raad hiervoor € 0,825 miljoen beschikbaar gesteld vanuit de reserve SIF. Deze middelen zijn niet direct overgemaakt, maar nog wel gereserveerd in de reserve SIF. Mede vanwege de discussie over de overdracht van het opdrachtgeverschap naar de gemeente, heeft MadA de kosten voorlopig betaald uit vooruit ontvangen externe subsidies voor de vaste presentatie. Conform afspraak moeten deze kosten alsnog door de gemeente aan MadA worden vergoed. De vergoeding van de gemaakte plankosten is nu nodig zodat MadA de lopende rekeningen kan blijven betalen, anders komt MadA in de financiële problemen. De tot nu toe ingezette externe subsidie voor de vaste presentatie is de komende jaren voor dit specifieke doel nodig.

De scope van het project is de afgelopen jaren gewijzigd. Na vaststelling van het Masterplan is verduurzaming, een energiezuinig verwarmingsconcept en algehele toegankelijkheid toegevoegd aan het programma van eisen. Daarnaast zijn de prijzen de afgelopen periode erg gestegen. Uitgangspunt van de investeringen is dat MadA de gebouwen, die nu nog in eigendom van MadA zijn, overdraagt aan de gemeente zodat een goede instandhouding en een publieke

toegankelijkheid gewaarborgd blijft. Gedurende het proces is MadA tot de conclusie gekomen dat het niet zelf dit project kan trekken. Het is niet de kernactiviteit van organisaties als MadA om dergelijke grote bouwprojecten te managen en financieel te dragen. Daarom heeft MadA ons verzocht om het opdrachtgeverschap de gewenste verbouwing en nieuwbouw over te nemen. De gemaakte kosten worden, conform de werkwijze van de gemeente als opdrachtgever van een investeringskrediet, daarom geactiveerd.

Planoptimalisatie en kostenreductie

Het door MadA gepresenteerde schetsontwerp liet een groot tekort zien. Om de investeringskosten te verlagen, en daarmee de jaarlijkse exploitatielasten, hebben we het door MadA opgestelde programma van eisen en schetsontwerp de afgelopen periode zoveel mogelijk geoptimaliseerd. Benodigde ruimtes zijn op een slimme manier gecombineerd en aan elkaar gekoppeld. Ook is het schetsontwerp compacter en efficiënter gemaakt door lange gangen en looproutes zoveel mogelijk te beperken. Hierdoor is het benodigde bruto vloeroppervlakte teruggebracht van 3000 m² naar circa 2300 m² en zijn de voorlopig geraamde kosten prijspeil oplevering met circa 30% afgenomen van € 32 miljoen naar € 22,9 miljoen.

Aanvullend voorbereidingskrediet voor nadere uitwerking richting definitieve besluitvorming

Er ligt nu een RFO, een plan voor verduurzaming en een energieconcept. Zoals eerder aan uw raad gemeld, zijn de stichtingskosten voorlopig geraamd op € 22,9 miljoen. Hiervoor zijn middelen in de meerjarenbegroting gereserveerd. Zoals in het kader van de SIA bij uw raad is aangegeven, streven we naar definitieve inhoudelijke besluitvorming door uw raad rond de zomer 2025. Hiervoor moeten de plannen nog verder worden uitgewerkt in een voorlopig ontwerp voor de rijksmonumenten en een schetsontwerp voor de nieuwbouw, inclusief de technische uitwerking, de contractstrategie en afspraken voor de overdracht van de gebouwen. Hiervoor vragen we u een voorbereidingskrediet van € 0,4 miljoen beschikbaar te stellen. Dit kan worden gedekt uit de reserve SIF.

Kader

Het project maakt onderdeel uit van de SIA, waar al een aantal keren met uw raad over is gesproken. De transformatie van MadA past binnen de uitgangspunten van de volgende vastgestelde gemeentelijke visies en beleidsdocumenten.

- Omgevingsvisie Levende ruimte
- Coalitieakkoord: wat echt van waarde is
- Kadernota cultuur 2021-2028 en Cultuurnota Cultuur maakt gelukkig 2025-2028
- Economische agenda 2023-2026
- Programma Bestemming Binnenstad
- Erfgoednota 2017-2027

Argumenten en afwegingen

Een vernieuwd historisch museum voegt veel waarde toe aan de stad, de inwoners, bezoekers en de lokale economie. De nieuwe opzet van het museum en de bijbehorende activiteiten passen niet in de huidige gebouwen, die voor het laatst in de periode 1979-1981 zijn gerenoveerd. De monumentale panden zijn niet toegankelijk voor mensen met een lichamelijke beperking, er zit geen goede klimaatinstallatie en beveiligingssysteem in, en het kost veel energie om ze te verwarmen. Om tijdelijke tentoonstellingen mogelijk te maken is nieuwbouw noodzakelijk die over het benodigde klimaatstelsel beschikt om bijzondere stukken van andere musea te kunnen lenen. Hiervoor zijn investeringen nodig. De gebouwen worden overgedragen aan de gemeente. Hierdoor blijven de erfgoedpanden in goede conditie en publiek toegankelijk en kan MadA zich richten op hun kernactiviteit.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

Voor het proces is een communicatie- en participatieplan opgesteld. Tot nu toe is het vooral een intern proces geweest waarbij we samen met MadA de plannen hebben uitgewerkt en vertaald in een RFO. Daarvoor is gebruik gemaakt van de expertise van onder andere de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, de afdelingen erfgoed en stedenbouw en de Werkgroep Toegankelijk Groningen. Daarnaast is onder andere met een aantal musea, het ondernemersfonds en onderwijsinstellingen gesproken over de inhoudelijke koers van het museum. Vanuit deze partijen is er veel waardering voor het proces en het plan. Zij zien de meerwaarde van MadA voor studenten, bewoners, bezoekers en ondernemers in de stad en voor het behoud van de bijzondere erfgoedpanden. Met het ondernemersfonds is afgesproken om regelmatig contact te hebben over de voortgang en te bespreken hoe het museum en de ondernemers elkaar kunnen versterken. Ook de Raad van Toezicht van MadA en de medewerkers van het museum zijn positief over de plannen. Met name de benodigde nieuwbouw betekent een verandering van de omgeving voor de direct omwonenden. Voor een enkele

omwonende zal het onvermijdelijk leiden tot een ander uitzicht. Het overleg met hen wordt vanaf februari 2025 opgestart.

Financiële consequenties

Dit project wordt integraal benaderd. In de financiële reservering opgenomen voor de SIA in de gemeentebegroting 2025 is rekening gehouden met een aanvullende bijdrage aan MadA op basis van de op dat moment bekende kosten om deze ontwikkeling mogelijk te maken. Hierin is rekening gehouden met zowel de investeringen, het onderhoud en de benodigde subsidie voor MadA voor een toekomstbestendige exploitatie. De in de gemeentebegroting opgenomen bedragen zijn nog indicatief, deze zullen de komende periode worden getoetst aan de meer in detail uitgewerkte plannen. Om de kosten te verlagen, blijven we de mogelijkheden verkennen van regionale, landelijke en Europese subsidies zoals Nij Begun, Erfgoeddeal en New European Bauhaus. We zien hier met name kansen voor de rijksmonumentale panden.

Voor de vergoeding van de door MadA gemaakte plankosten en de nog benodigde voorbereidingskosten vragen we uw raad een krediet beschikbaar te stellen van € 914.843,--. Dit bestaat uit de volgende bedragen:

-	Reeds door MadA gemaakte kosten 2021-2023	€ 398.725
-	Reeds door MadA betaalde leges omgevingsvisie voor provinciale subsidie	€ 116.128
-	Nog te maken kosten tot aan definitieve besluitvorming raad juli 2025	€ 400.000
Totaal		€ 914.843

De kosten hiervoor kunnen worden gedekt uit de door de raad voor dit project gereserveerde budget in het SIF. Deze kosten worden geactiveerd. Dit leidt tot een jaarlijkse kapitaallast van € 38.424,-- welke gedekt wordt uit de bekleemde reserve kapitaallasten. Middels onderstaande begrotingswijzigingen worden de benodigde middelen vanuit de reserve SIF overgeheveld naar de bekleemde reserve.

BEGROTINGSWIJZIGING INVESTERINGEN 2025 (x € 1000)						
DIRECTIE:	Vastgoed					
LOOPTIJD:	2025 - 2027					
Programma	Deelprogramma	Beleidsveld	Inc/str	Lasten	baten	Saldo te activeren
03 Vitaal en Sociaal	03.5 Cultuur	03.5.1 Culturele infrastructuur	I	915		915
Totaal				915	-	915

BEGROTINGSWIJZIGING EXPLOITATIE 2025 (x € 1000)									
Programma	Deelprogramma	Beleidsveld	inc/str	Lasten	baten	Saldo voor res.mut.	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Saldo na res.mut.
03 Vitaal en Sociaal	03.5 Cultuur	03.5.1 Culturele infrastructuur	I			0	915	915	0
Totaal				0	0	0	915	915	0

Overige consequenties

De gevraagde investeringen in de gebouwen, de vernieuwde vaste presentatie, de mogelijkheid om tijdelijke tentoonstellingen te organiseren en de daarvoor benodigde verhoging van de subsidie aan MadA zijn nodig om een toekomstbestendig historisch museum te realiseren. Zonder deze investeringen is MadA op den duur niet levensvatbaar en verliezen we één van onze belangrijkste pijlers onder het museale, educatieve en culturele aanbod in de stad.

Met dit project lossen we ook een uitdaging ten aanzien van ons cultureel erfgoed op. De 14e eeuwse rijksmonumentale panden zijn de oudste stenen woonhuizen van de stad. Deze verdienen bijzondere aandacht en bescherming. Daarin heeft de gemeente een verantwoordelijkheid. Ook wanneer de rijksmonumentale panden niet worden ingezet voor MadA, is er een gemeentelijke investering nodig van circa € 10 tot € 13 miljoen om ze te restaureren en te verduurzamen conform gemeentelijk beleid. Ruwweg omvat de renovatie van de monumenten van de monumenten circa 50% van de kosten van de huidige planvorming. De vraag is vervolgens welke alternatieve invulling er aan deze panden kan worden gegeven, gezien de vele beperkingen voor eventuele aanpassingen vanwege de bijzondere rijksmonumentale status en de beperkte hoogtes en daglichttoetreding. De lage verdiepingshoogte in het Gotisch huis maken dat dit gebouw voor vrijwel geen enkele alternatieve functie geschikt kan worden gemaakt.

Vervolg

Met de door uw raad beschikbaar gestelde voorbereidingskrediet, zullen de plannen worden uitgewerkt zoals hierboven aangegeven. We verwachten een voorstel voor het beschikbaar stellen van een uitvoeringskrediet rond de zomer aan u voor te kunnen leggen. Bij een positief besluit verwachten we de rijksmonumenten medio 2027 in gebruik te kunnen nemen en de nieuwbouw medio 2028.

Lange Termijn Agenda

Raad van 2 juli 2025: Uitvoeringskrediet transformatie Museum aan de A

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Mirjam van 't Veld

secretaris,
Christien Bronda

Dit raadsvoorstel is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.